

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De effectibus externis. Ac primò de Fraterna correptione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

604 *Moralis Theologia Tract. V. Virtutes,*
pinquus adest iustus quidem, & non propinquus sanctior. Car-
ris paribus maior sanctitas, maiori propinquitati est præfe-
renda, ex parte obiecti. At ex parte amantis maior propinqui-
tas potest maiori sanctitudini præferri, adeò, vt licet sanctio-
ri maius bonum cupiamus, propinquiori ardentiori desideremus
affectu. Porro quoad bona propinquo debita; v. gr. longam
vitam, filios, &c. hic præferendus est sanctiori; quod
bona verò sancto debita, v. gr. plus gratiæ, ac meriti, &c. Sa-
ctiorem propinquiori præferendum affirmo.

15. *Rogo, an spiritualiter propinquiores debeant à nobis plus
diligere, quàm propinquiores carnaliter?* Ita quidem; quia prop-
inquiores sunt Deo, qui est obiectum charitatis. Admonu-
rim hoc intelligendum esse ex parte obiecti; nam ex parte
diligentis, & loquendo absolute propinquior sanguine est
præferendus; quia hæc propinquitas carnalis in natura fun-
data firmior est quàm spiritualis, quæ cum gratia solet amitti.
Vnde prius debes patri carnali, quàm spirituali succurrere
& prius fratri carnali, quàm spirituali in extrema spiritali
necessitate; at extra necessitatem extremam prius spiritali
egestati patris, aut fratris spiritalis, quàm carnalis succur-
rendum, vt disertè *Valentia*.

16. *Amici strictiores præferendi sunt sanguine coniunctio-
bus?* Minimè; quia coniunctio amicitiae non est tam strictè ac
propinquitatis, prævalente natura.

17. *Propinquorum, aut affinium eiusdem speciei exprime dile-
ctionis ordinem?* Coniunctiores quidem præferendi, plus con-
sanguineus, quàm affinis; plus pater quàm mater; plus mater
quàm filius; plus parentes, quàm vxor; quia maiora ab illis
munera accepimus. Scio tamen filium posse vxorem tam
coniunctam teneriori affectu, quàm parentes prosequi. Quæ-
nam culpa est huiusmodi Ordinis violatio? Tantùm esse venia-
lem iudico; quia excessus notabilis minimè est.

CAPVT III.

*De effectibus externis Charitatis, & primum de cor-
reptione fraterna, quam spirituales elemo-
synam vocitauero.*

§. I.
*Fraterna
correptio
nis causa*

18. *Q*uidnam fraterna correptio? Est quædam proximi
admonitio, qua nitimur eum à peccato ad virtutem
reducere.

Examen V. De Charitate ad proximum. 605

rem, ex misericordia, reuocare. Obligat ex naturali ac diuino iure ex genere suo sub mortali etiam infideles; quia naturale præceptum est.

19. *Ut obliget, quanam requiruntur conditiones?* Tres quidem, peccati scilicet notitia; correctionis spes, temporis, ac personæ opportunitas.

20. *Quanam sit fraternæ correctionis materia?* Necessaria quidem, peccata mortalia, sufficiens autem venialia delicta, nempe sub veniali.

21. *Quanam huiusce correctionis lege tenentur?* Cuncti homines rationis compotes, etiam infideles; quia ex iure naturali. Strictiori tamen obligatione tenentur Prælati, quàm consubditi, non solum ex iustitia ob proprium munus, sed ex ipsius ratione charitatis.

22. *Tenentur ne corripere alios, qui in eadem delicti damnatione sunt?* Nullus quidem à præceptorum diuinorum obligatione eximitur. Et quidem laudabiliter etiam in peccato existens reprehendit; quia sola Sacramentorum administratio ministrum constitutum in gratia requirit.

23. *An omnes debeat reprehendi?* Ita planè; omnes enim diligere tenetur homo, ex ipsius lege naturæ. *Prælati ne à subditis sunt reprehendendi?* Potiori ratione quàm à non subditis, modò debita adsit reuerentia. *An corripiendi excommunicati, hæretici, ac publici delinquentes?* Ita, si speretur utilitas quia ad hoc munus haud est cum illis communicatio prohibita. *Quoties autem proximus est reprehendus?* Quoties delinquentis superatur utilitas.

24. *Tres adhibitas percurre conditiones, ac primùm peccati notitiam expende: Quanam notitia requiritur, & sufficit, ut ad corrigendum teneamur?* Necesse non est certam omnino esse, sufficit probabiliter & moraliter. Prælati quidem ob solam suspicionem debet magna prudentia adhibita subditi crimen inquirere, ut reprehendat; secus qui Prælati non est; quia fracti irrogaret iniuriam.

§. 2.
Notitia delicti corripiendi.

25. *Si periculum est dubium?* Prælati potest, & debet carere subditum, minimè qui subditus est, nisi dubium illud crimen in damnum tertij graue posset redundare, v. gr. in Principem proditio.

26. *Conditio secunda erat fructus expectatio. Tenemur ne corrigere quando fructus non speratur.* Si de fructu dubitas, quia non corrigetur proximus, corripere eum; si, quia insolentior exsurgat, melius eligatur: modò in mortis articulo hæc dispositio non fiat, securius enim tunc proximum reprehendi.

§. 3.
Fructus ex correctione.

minus malum

27. Maius

27. *Maius timetur malum.* Hoc in casu lex correctionis non obligat.

§.4. *Oppor-* 28. *Tertia conditio erat opportunitas temporis, aut persona:*
tunitas *quam opportunitas requiritur?* Quando credis proximum
correp- peccaturum, si non carpis, tunc est tempus ad correctionem
tionis. opportunum.

29. *Maior commoditas speratur.* Licet differre, præcipue si ex dilatione feruentior conuersio expectaretur.

30. *Obligat ne graui vitæ aut bonorum iactura?* Prælatus obligatur licet non adsit extrema necessitas, modo sit spes correctionis. Qui subditus etiam est non tenetur, nisi correctio esset simpliciter necessaria, v.g. si finis vitæ proximi instaret, quando differri non potest correctio; quia spirituale bonum proximi meo temporario est anteponendum. *Omissis quis id bona fide.* Non deliquit; quia voluntatem contrariam præcepto non habuit.

31. *Qui reprehendendus est, ad eum correptione sauciabitur, ut sit aut morte, aut graui ægitudine afficiendus: potest ne tunc correptio omitti?* Non propterea correctione recedendum; quia spiritualis salus temporario incommodo cui libet anteponenda. *Excusatur ne à reprehendendi obligatione particularis persona presente Prælate?* Minimè; quia si Prælatus non reprehendit, idem præstare ex charitate teneor.

32. *Quo ordine correctio fraternalis peragi debet?* Evangelico planè iuxta Matth. 18. *Si peccauerit in te frater tuus, corripueum inter te, & ipsum solum, &c.* Clam corripendus: si illa admonitio non sufficiat, Prælate nuncietur, postquam coram vno aut duobus testibus correptus ille, haud se ad meliorem frugem recepit. Porro, hic ordo omnibus in criminibus etiam in solum Deum commissis seruandus est.

33. *Quo publiciter potest crimen Prælate declarari?* Duplíciter, aut denunciatione, aut accusatione: huius finis est bonum commune, illius autem correctio, delinquentis: huius materia manifesta delicta, illius verò occulta peccata, quæ solus norit denunciator.

34. *Quando non obseruandus est correctionis ordo, sed annunciandum delictum Prælate, prius quàm moneatur delinquens?* Quando crimen est publicum: quando licet occultum, est tamen in communitatis detrimentum: quando apud sapientiores ex eo maius damnum exurgit, quàm erit famæ proximi delinquentis.

35. *Quid in hæresis delicto?* Quando probabiliter de hæretici pertinacia dubitatur, clam prius admonendus est. Ar si de

Examen V. De Charitate ad proximum. 607

de eius pertinacia constat, immediatè debet denunciari; hæ-
reticus enim aduersus commune bonum est. Vnde qui omise-
rit, grauius delinquit. Idem dicendum de aliis grauius con-
tra commune bonum delictis, nempe latrociniiis, monetæ fi-
ctionibus, &c. *falsationibus*

36. *Mihi constat proximum voluntatem habere, quodlibet
suis peccatum extra confessionem apparens Prælato manifestari
à cognoscente, uti paterna donetur medicina: teneor ne ordinem
correctionis obseruare? Non teneris; quia ob commune bo-
num potest quis iuri suo renunciare. Valentia id sex argu- Valent.
mentis confirmat, ostendens licitè posse quacunque in Reli-
gione id recipi statutum, quemadmodum sanctè in nostra
est Societate receptum.*

37. *Post primam admonitionem proximus emendatur: de-
nunciandus ne? Denunciari non potest; quia id ad corre-
ctionis finem necessarium non est.*

38. *Tenetur ne corrigens post monitionem primam testes
adhibere? Probabilius est teneri, si inde utilitas speretur: nec
denunciandam culpam Prælato nisi post testis accessionem;
quia à Christo ordo præscriptus seruandus, modò non sint
crimina aliis exitialia, v.gr. luxuriæ, quando ex testium ac-
cessionem fructus non speratur. Profectò post testium indu-
ctionem denunciandum Prælato crimen & ut patri, & ut iu-
dici, prout oportuerit.*

39. *Potest ne Prælatus subditum ob crimina sic cognita pu-
nire? Si per modum fraternæ denunciationis agnoscit, haud
potest punire iuris pœnis, sed uti paterna præscribit charitas.
Secus planè, quando per ^{accu-} denunciationem accepit.*

40. *Quonammodo obligant edicta, quæ publicantur in deli- §. 6.
torum denunciationem? Fraternæ charitatis ordine seruato. Edicta.
Qui quidem ordo ipso in edicto non exprimitur, quia ple-
rumque delicta in edictis expressa sunt contra commune bo-
num, vnde immediatè debent Superiori annunciari.*

41. *Peccata illa sunt omnino secreta. Edicta in conscien-
tia non obligant, nec ligat censura ordinem charitatis læ-
dens. At obligant omnino, & ligat excommunicatio in ma-
nifesto crimine, & in eo, cuius aliqua infamia, aut clamorosa
insinuatio præcessit. De edictis tamen Inquisitionis proprio
in loco differui.*